

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

FINESTRAT

LA MARINA BAIXA

**AJUNTAMENT
DE FINESTRAT**

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnicolingüístics

RECALL I TEXT
Teresa Herrero Lloret
amb la col·laboració de Sergi Llorca Lloret

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Finestrat, 119

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 96 387 40 23
Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Finestrat

ISBN: 978-84-482-4817-8
Depòsit legal:
Impressió: Graphic 3

www.avl.gva.es

FINESTRAT

El municipi de Finestrat està situat en la comarca de la Marina Baixa. Limita al nord amb Benimantell; a l'est, amb Benidorm; a l'oest, amb Orxeta i Sella, i al sud, amb la Vila Joiosa. El terme municipal és allargat en direcció nord sud i té una extensió de 42,5 km², que abraça zona muntanyenca i zona costanera. La part nord del terme està presidida pel Puigcampana, que s'alça majestuós a 1.400 m. El municipi, situat a 238 m d'altitud, reposa als seus peus. Altres límits naturals són: la serra d'Orxeta, la serra dels Castelletes, la serra de Polop, el tossal de Marraix, el tossal de la Mamelleta i la serra de Cortina.

Les primeres restes arqueològiques de Finestrat es van trobar en la serra de Cortina i l'assentament de l'edat del bronze es produí en els vessants meridionals del Puigcampana. Des del segle VI fins al segle I a. de C. hi hagué diversos poblats ibèrics en el tossal de la Cala, sota el castell de Finestrat i sembla també que en el tossal de les Bastides hi havia un poblament emmurallat. A l'Alfarella, fou trobat un bust d'una esclava grega (anomenat Sènia d'Arra) junt amb diverses àmfores, que es conserven hui en dia en el museu d'Altamira.

El poble actual té el seu origen en una alqueria musulmana. La ubicació del castell sobre una penya donava suficient visibilitat per a poder controlar el territori i va fer del poble un recinte fortificat durant els segles XII i XIII. Finestrat fou un important territori islàmic com ho demostren els topònims que es conserven com ara l'Alqueria, l'Alfarella, l'Alhambra, el Raval, el Benienzo, etc... i la situació geogràfica el convertia en lloc obligat de pas en les rutes que anaven cap a l'interior.

El 1245 Jaume I annexionà el poble a la Corona d'Aragó arran del Tractat d'Almirra i poc després, el 1249, va fer donació d'estes terres i cases a Ponç Ferrer, com s'indica en el *Llibre del Repartiment*. El 1254 es produí la sublevació d'Al-Azraq i Finestrat tornà a passar a mans mores fins que este fou derrotat i mort. El 1280 se signà la carta pobla. Estes terres passaren durant dècades per diverses mans a causa de les donacions i les vendes entre senyors (1322 infant Pere, 1445 príncep de Viana) fins que a partir de l'expulsió dels moriscs, Jacint Forner i Bernabeu es convertí en el primer baró de Finestrat. Esta expulsió deixà quasi desert el municipi, que passà de 400 a 12 habitants. A partir d'esta data la població tornà a augmentar i l'any 1878 el cens del poble documentava 3.206 persones amb 787 cases. El 1900 la població disminuí fins a 1.300 habitants i actualment, un segle més tard, la població és de 4.172 habitants, que es dividixen entre el poble i la Cala (zona costanera). El gentilici és *finestratins*.

Durant la Guerra de Successió, Finestrat fou l'únic poble de la comarca que lluità contra l'arxiduc Carles; fins i tot va haver de demanar reforços a Alcoi per a poder derrotar-lo.

Finestrat, tal com el coneixem ara, té l'origen en el castell, que fou habitat des del segle XII fins al XVII i també fou l'únic assentament islàmic ocupat pels cristians, ja que les alqueries foren abandonades després de la conquesta. A mitjan segle XVII la població es desplaçà a la part que hui ocupa el nucli antic, és a dir, els carrers del Castell, de Sant Miquel, de Sant Josep, de la Penya del Retor i dels Algepsers. Tots junts conformaren un poblat medieval del qual es conserva encara la porta principal, el Carreró, que era tancada quan arribava la nit per a evitar l'entrada de saquejadors.

Abans de la construcció de l'església actual el poble tenia dos temples, dels quals no es conserven restes, que foren dedicats l'un a Sant Dimes i l'altre, a Sant Nicolau. L'actual temple de Sant Bertomeu s'edificà al segle XVIII i es beneí l'any 1751. Esta construcció va constituir una ampliació urbana, ja que es documenta que fou construït extramurs. Així doncs, el poble, tal com el coneixem ara, s'edificà entre els segles XVIII i XX. L'ermita del Crist del Remei, ubicada en el castell, és de l'any 1925; recentment ha sigut restaurada i s'hi han trobat restes humanes que fan pensar que durant l'època cristiana este lloc era un cementeri.

Pel que fa a la Cala, els assentaments humans han proliferat des de l'any 1950 per l'auge del turisme que es configura com el principal motor econòmic del municipi, mentres que l'activitat agrícola està en retrocés actualment. De fet, és a la foia Ampla on se situa tota la zona comercial i industrial del poble.

El nom del municipi és el resultat de l'adaptació que feren els àrabs del terme llatí FENESTRAS.

ELEMENTS FÍSICS

Orografia

Clot de la Neu
Clot del Toll
Coll de Carreres
Coll de Sacarés
Costera del Riu Salat
Cova de la Figuera
Cova del Cremat
Cova del Roget
Coves de Jaume el Correu
Coveta Alta
el Gurugú
el Molló
el Portell
el Puigcampana
el Volador
els Castellets
Foia Bardal
Foia de Cac
Foia de les Amàlies
Foia del Rull
Fondo de Cosme
Fondo de Flores
la Cala
la Cova
la Rastellera de la Sima
Morro Gulló
Passet de la Rabosa
Penya de la Xata
Penya dels Castellets
Penyó del Lledoner
Pic del Puigcampana
Pla d'Aragonés
Pla de Castalla
Pla de Corbellot
Pla de l'Assagador
Pla de l'Úria
Pla de la Cova del Cremat
Pla de Moràvit
Pla de Sellés
Pla de Serrero
Pla de Soler
Pla de Ximenera
Portell de Lopes
Serra d'Orxeta
Serra de Cortina
Serra de Polop
Serreta de la Cova del Roget
Tossal Blanc
Tossal d'Avellà
Tossal de Bosuna
Tossal de Gostinet
Tossal de l'Alqueria
Tossal de la Mamelleta
Tossal de la Pedrera
Tossal de la Rastellera
Tossal de les Arenetes
Tossal de les Forques
Tossal de Marraix
Tossal de Peixet
Tossal de Toni la Quita
Tossal del Crist
Tossal del Molló
Tossal del Moro
Tossal del Senyal
Tossal dels Corbs
Tossal dels Nius

Hidrografia natural

Barranc d'El
Barranc de la Cala
Barranc de la Cova del Roget
Barranc de la Maiorasga
Barranc de les Marietes
Barranc dels Puertos
Barranc Fort
Barranc Pardo
Barranc Salat
Barranquet de Codolla
Barranquet de la Trona
Barranquet del Tamarit
Font d'Orxeta
Font de Coloma
Font de Corberí
Font de Jeroni
Font de l'Alqueria
Font de l'Assester
Font de l'Atzúbia
Font de la Betriguània
Font de la Melària

Font de la Patada
Font de la Solsida
Font de Maria la del Mas
Font de Miralles
Font de Palloc
Font de Peixet
Font de Pinet
Font del Benienzo
Font del Clot de Roc
Font del Mas
Font del Molí
Font del Peladillo
Font del Pi
Font del Taverner
Font dels Amanellos
Font dels Cauets
Font dels Peranos
Fonteta de la Creu
Riu Anxero
Riu de la Tapiada

Hidrografia artificial

Bassa de l'Alhambra
Bassa de l'Heretat

Bassó del Vidre

PRESENÇA HUMANA

Poblament

Casa d'Escoda
Casa de Nacimiento
Casa de Requena
Casa del Metge
Casa del Pintar
Casa del Rotllo
Casa del Tio Nelo
Casa del Tio Sombrerer

Cases del Benienzo
Cases del Murtet
Corral de Suai
Corral del Vidre
Finestrat
la Cala
Urb. Golf Bahía
Urb. Ramal de l'Oix

Partides i paratges

Bancal del Moro
Cercat de Miralles
el Barranquet
el Barranquet de la Palmereta
el Benienzo
el Camí de la Vila
el Carquendo
el Carreró
el Carreró Frassoí
el Cau del Cabet
el Collado
el Collado del Pouet
el Fondo
el Fossalet
el Mas de l'Oficial
el Molí
el Montroi
el Moscatell
el Murtet
el Niu de les Àligues
el Pallarés
el Pla de l'Hospital
el Pla de Vila
el Planet de Miralles
el Racó

el Ramal de l'Oix
el Ramassar
el Raval
el Realet
el Rocar de Corretgera
el Runar de Palla
el Runar de Taco
el Tamarit
el Toll
els Amanellos
els Castelletes
els Cremats
Era de les Forques
Era de Llecinto
l'Alcàsser
l'Alfarella
l'Alfàs
l'Algesina
l'Alhambra
l'Almarjal
l'Almarjalet
l'Almassil
l'Alqueria
l'Anton

l'Assagador
l'Atzúbia
l'Heretat
l'Ombria
la Barceloneta
la Cajola
la Cala
la Canal
la Cantereria
la Costera de Manel
la Costera del Riu
la Cova del Roget
la Foia
la Foia Ampla
la Foia de Bacora
la Foieta de Riera
la Gronsa
la Mallada
la Planissa
la Robella
la Roca Bardalet
la Sima

la Solana
la Tapiada
la Torre
les Arenetes
les Esmoladores
les Hortetes
les Marietes
les Monges
les Quatre Fites
Racó Ample
Racó de Bosuna
Racó de Felip
Racó de les Bastides
Racó de les Nou Hores
Racó de Llegona
Racó de Pinet
Racó del Gatet
Racó del Maricó
Racó del Mas
Racó dels Peranos
Racó dels Sants

Vies de comunicació

Assagador de la Serra
Camí d'Alcoi
Camí de Benimantell
Camí de l'Almassil
Camí de l'Alqueria
Camí de l'Assagador
Camí de la Cala
Camí de la Cova del Roget
Camí de la Melària
Camí de la Serra
Camí de la Sima
Camí de la Solana
Camí de Polop
Camí del Fossalet

Camí del Morgoig
Camí del Murtet
Camí del Realet
Camí del Rotllo
Camí del Toll
Camí dels Cremats
Camí Vell d'Alacant
Carretera de Benidorm
Carretera de la Cala
Carretera de la Vila
Costera Blanca
Costera de Cac
Ferrocarril Alacant-Dénia
Pontet de Coteta

Altres llocs d'interés

Cementeri
l'Arquet

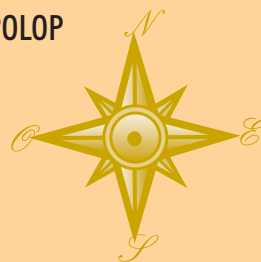
la Torre
Polígon industrial

Elements físics

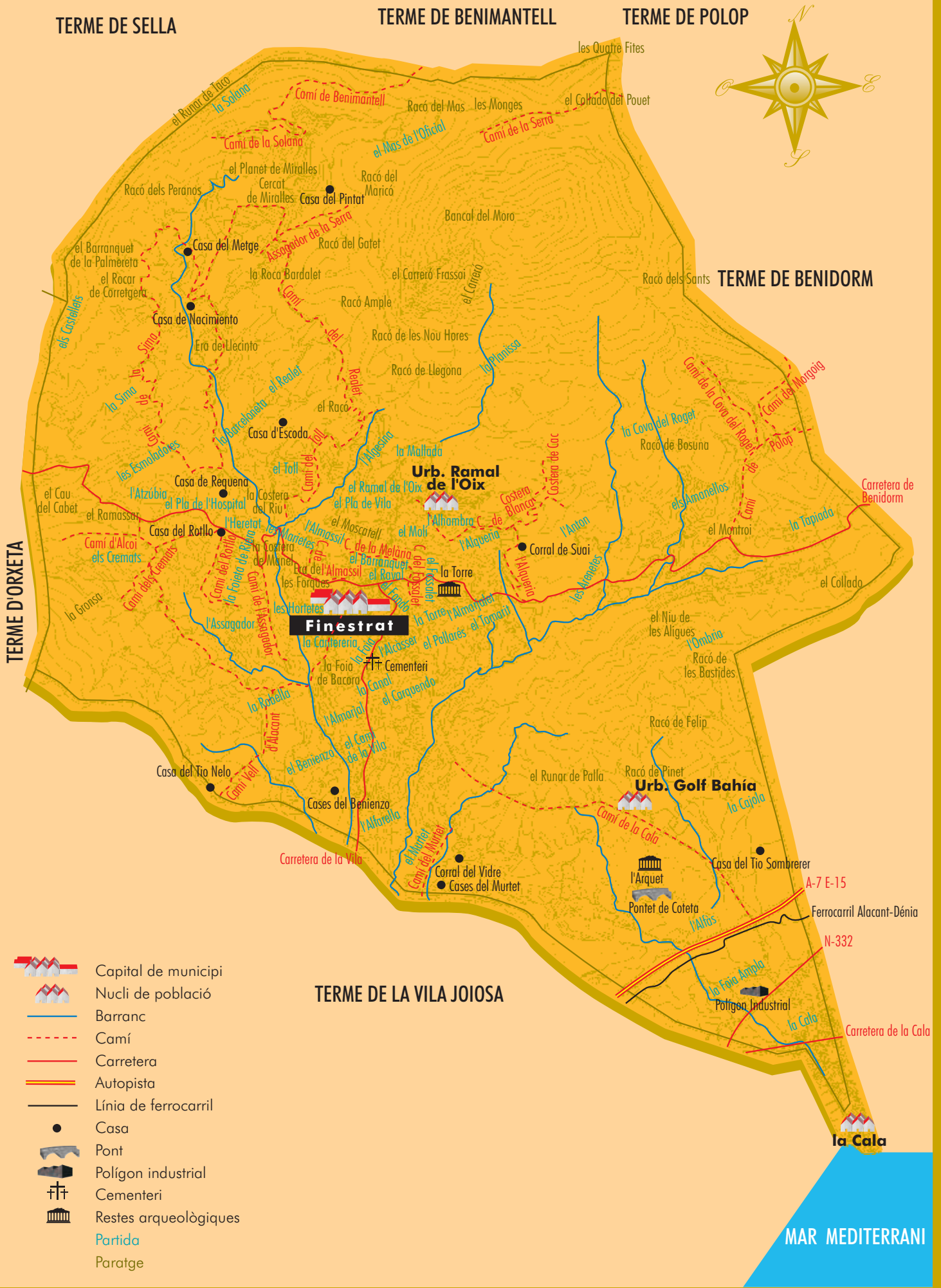
TERME DE SELLA

TERME DE BENIMANTELL

TERME DE POLOP

Presència humana

TERME DE SELLA

TERME DE BENIMANTELL

TERME DE POLOP

TERME DE BENIDORM

TERME D'ORXETA

TERME DE LA VILA JOIOSA

MAR MEDITERRANI

- Capital de municipi
- Nucli de població
- Barranc
- Camí
- Carretera
- Autopista
- Línia de ferrocarril
- Casa
- Pont
- Polígon industrial
- Cementeri
- Restes arqueològiques
- Partida
- Paratge